

Loopbaanvaardigheid

Alle ogen zijn gericht op je reisdoel: het diploma van de opleiding die je volgt. Dat diploma bewijst straks dat jij je beginnend beroepsbeoefenaar mag gaan noemen. En er is niemand die je dat ooit nog afpakt! Maar wat dan? Je diploma is maar een voorlopig einddoel in jouw reis die 'loopbaan' heet. Die reis gaat verder. Je gaat de wereld verkennen en op zoek naar uitdagingen en bezienswaardigheden.

In deze module leer je de wereld van jouw toekomst verkennen. Je leert tot keuzes te komen die bij jou passen en die jou gelukkig maken. Succes!

De reisroute voert je langs de volgende 4 hoofdstukken:

- 1 Go to the start ...
- 2 Verdiep je in richtingen
- 3 Zoek naar een match
- 4 Bereid je voor

**BEN JE BLIJ
DAT DIE EXAMENS
VOORBIJ ZIJN**

**STAAT HET LEVEN
VOOR DE DEUR**

Loesje

Wat ga je doen?

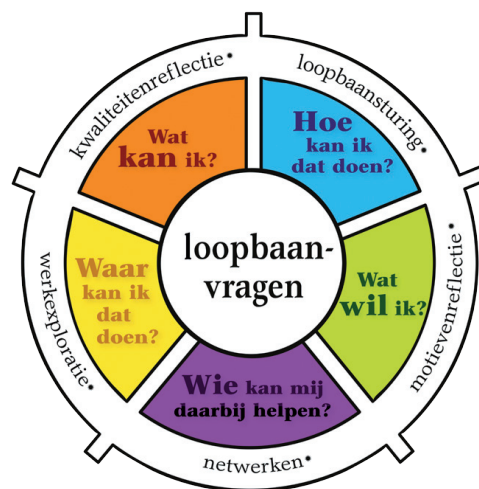
Je werkt in deze module van Route Loopbaan aan:

- je beroepshouding;
- je kwaliteiten en motieven gericht op toekomstig werk;
- je loopbaanvaardigheden;
- je kennis van het werkveld en arbeidsmogelijkheden;
- je voorbereiding op verdere studie of toekomstig werk;
- je inzicht in voorkomende beroepsdilemma's;
- je visie op de eigen levensloop/carrièreplanning;
- je netwerk opbouwen en benutten.

Competenties

Je werkt aan de volgende competenties en loopbaanvragen:

- kwaliteitenreflectie: wat kan ik?
- motievenreflectie: wat wil ik?
- loopbaansturing: hoe kan ik dat doen?
- werkplekoriëntatie: waar kan ik dat doen?
- netwerken: hoe gebruik ik die? wie zet ik waar op in?

bron: CINOP

Wat leer je?

Je leert je goed voor te bereiden op toekomstig werk en alles wat daarbij komt kijken.

Inhoudsopgave

1	Go to the start ...	4
1	Carrière en loopbaanstappen	5
2	Loopbaanontwikkeling	6
3	Jeugd van tegenwoordig	8
4	Alles op een rij	10
2	Verdiep je in richtingen	11
1	Wat is werk?	12
2	De arbeidsmarkt	14
3	Werk zoeken en werk vinden	16
4	Werken anno nu	18
5	Wat schuift het?	20
6	Tijd van werken tijd van leven	22
7	Daar sta je dan ...	24
8	Alles op een rij	27
3	Zoek naar een match	29
1	Loopbaan	30
2	Loopbaanplan	32
3	Loopplanning	34
4	Blik op je verleden	36
5	Competentiespiegel	39
6	Werkexploratie	41
7	Cultuur en organisatie	43
8	Loopbaanankers	45
9	Alles op een rij	46
4	Bereid je voor	48
1	Zoekvaardigheid	49
2	Sollicitatievaardigheid	51
3	Baanvaardigheid	52
4	Projectvaardigheid	55
5	Ondernemingsvaardigheid	57
6	Presentatievaardigheid	59
7	Contactvaardigheid	61
8	Doorleren	63
9	SWOT-analyse	65
10	Alles op een rij	66

1

Go to the start ...

Deze module gaat over loopbaanvaardigheid.

In je opleiding word je voorbereid op jouw toekomst, op je loopbaan. En die loopbaan duurt een leven lang. Wat ga je na je opleiding doen? Neem je een tussenjaar en trek je erop uit, de wereld in? Ga je werken of een studie beginnen op een hoger niveau? En als je wilt gaan werken, hoe vind je de baan die bij jou past? Of als je wilt doorstuderen, hoe vind je de opleiding die het beste bij jou past? Vragen waarop je een goed doordacht antwoord moet hebben. Je noemt die vragen Loopbaanvragen.

Misschien denk je: 'Ik zie wel als het zover is.' Dan laat je het gebeuren. En is het eenmaal zo ver dat je tot een besluit komt, dan is het vaak te laat. Je verspilt kostbare tijd van je mooie leven. Door goed voorbereid te zijn op je loopbaan verhoog jij je kansen op een baan die bij je past.

Je leven houdt niet op na afronding van je opleiding. Sterker nog: dan begint hij pas.

In dit hoofdstuk ontdek je hoe ver jij bent in je voorbereiding op wat toekomstig werk of een vervolgstudie van je vraagt.

**GEEN
ANTIRIMPELCREME**

**GEWOON
ZELFONTPLOOIING**

Loesje

Meer weten over jouw verwachtingen van het vak loopbaanleren?
Vul de vragenlijst **Startvragen Loopbaanleren** in op www.loopbaanenburgerschap.nl

1 Carrière en loopbaanstappen

Het woord carrière wordt vaak gebruikt in de betekenis van ‘weg omhoog’. Het woord komt uit het Frans en betekent loopbaan, levensloop of ‘de weg die je gaat’. Met hoger heeft het oorspronkelijk dus weinig te maken.

Bron: www.fuserecruitment.nl

Toch wil ieder mens groeien in zijn baan en carrière. En je leven lang zul je dezelfde vraag tegenkomen: wanneer is het tijd voor de volgende stap? Carrière maken door steeds van baan te veranderen (‘jobhopping’) is inmiddels niet ‘hot’. Het maakt je cv niet beter als je veel verschillende functies kort hebt vervuld. Je wordt dan eerder gezien als persoon die zijn eigen belang hoger acht dan dat van de werkgever.

- 1 Heb jij een carrière voor ogen? Noteer het beroep waarmee jij als eindpunt van je carrière tevreden of gelukkig zou zijn.

Mijn carrière is geslaagd als ik het gebracht heb tot .....

- 2 Bedenk twee voordelen en twee nadelen van jobhopping (= vaak veranderen van baan).

Bron: www.studentenwerk.nl

Voordelen

Nadelen

1	1 .....
2	2 .....

Loopbaanstappen

Als werknemer ben je vaak na een jaar of drie volledig ingewerkt. Je kent dan de organisatie, weet wat de functie van je vraagt. Je hebt je directe collega’s leren kennen en laten zien wat je kunt. Na ongeveer vijf jaar in dezelfde functie wordt het voor de meeste mensen tijd voor iets anders. Dat kan binnen dezelfde organisatie, maar het kan ook goed daar buiten. Na 5 jaar moet je toch wel in actie zijn gekomen voor een andere functie of baan. Als dat dan nog niet gebeurd is, word je gezien als een werknemer zonder ambities.

Je moet altijd klaar zijn voor ‘iets anders’ of voor ‘iets hogers’. Vaak is het dat het toeval je een handje helpt: een baas die eerder opstapt dan gepland. Hij maakt dan de weg vrij voor jouw promotie. Hoe dan ook: je moet er klaar voor zijn om de functie te kunnen overnemen.

- 3 Hoeveel stappen van vijf jaar denk jij nodig te hebben om tot de eindstap (opdracht 1) van je carrière te komen?

Ik denk in mijn carrière ..... carrière-stappen te moeten gaan maken.

Waarom denk je dat aantal stappen nodig te hebben?

.....

Loopbaancompetenties

Hoe loopbaanvaardig ben je? En welke competenties heb je daarvoor nodig? Vijf competenties zijn belangrijk voor je loopbaanontwikkeling. Je kunt ze teruglezen op bladzijde 2. De loopbaancompetenties maken het je mogelijk succesvol op de arbeidsmarkt te zijn en te blijven.

- 4 Hoe schat jij je loopbaan competenties in? Hoever ben jij hiermee bezig en heb je deze al ontwikkeld? Ga naar www.loopbaanburgerschap.nl en doe de **loopbaancompetentietest**.

2 Loopbaanontwikkeling

De loopbaan die jou wacht is een heel andere dan die je ouders en grootouders hadden.

Loopbaanontwikkeling vroeger

Dit is Janka. Janka is de grootmoeder van Tim. In haar jeugd had zij één droom: schooljuffouw worden. Ze had op de lagere school en middelbare school altijd goede cijfers. Na de middelbare school moest zij aan het werk in de kruidenierszaak van vader. Over haar droom van juffouw worden durfde zij niet meer te spreken. Het was een vanzelfsprekendheid dat zij de kruidenierszaak later van haar vader zou gaan overnemen.

Loopbaanontwikkeling nu

Dit is Tim. Tim werkt in de ICT. De kruidenierszaak van oma is in de tijd van zijn ouders verkocht aan een grote supermarktketen en Tim heeft de vrijheid gekregen om te studeren wat hij wilde. Dat werd dus ICT. Het studeren houdt nooit op, weet Tim. Na vijf jaar heeft hij al zijn derde functie en is al een keer van bedrijf veranderd. De wereld is niet meer zoals vroeger.

Vroeger	Nu
Loopbaanverloop voorspelbaar	Loopbaanverloop niet of nauwelijks voorspelbaar
Werkzaamheden binnen een functie bleven gelijk	Werkzaamheden binnen een functie veranderen continu
Keuze uit weinig soorten werk	Keuze uit veel soorten werk
Geen nadruk op na- of bijscholing	Verplichting tot na- of bijscholing
Hogere functies mogelijk, maar wel binnen hetzelfde bedrijf	Hogere functies in verschillende bedrijven
Relatief beperkt aantal soorten werk	Veel soorten werk
Verlof en zorg waren pure luxe	Werk wordt onderbroken door verlof en zorg
Blijven leren speelde voor de loopbaan geen rol	Blijven leren is voor de loopbaan essentieel
Geen aandacht voor loopbaanontwikkeling	Aandacht voor loopbaanontwikkeling

- 1 Interview een persoon in de leeftijdscategorie van je ouders en één in die van je grootouders. In welke van de kenmerken herkennen zij zich?
Op www.loopbaanenburgerschap.nl tref je nadere instructies aan onder de naam **Interview (groot)ouders**.

Bron: caometaaltechniek.nl

Beroepshouding

Elk beroep vraagt een bepaalde beroepshouding. Een beroepshouding is de manier waarop jij je werk verricht. Hoe gedraag jij je op de werkvloer?

Elk beroep kent zijn eigen regels voor de beroepsuitoefening. Denk bijvoorbeeld aan kledingvoorschriften. Als je bij een klant op bezoek gaat, kom je in een net pak en zie je er verzorgd uit. Bedrijven hebben hun eigen gedragsregels op de werkvloer, zoals omgaan met elkaar ('sta voor elkaar klaar en roddel niet!') of praat Nederlands op je werk ('dat verstaat iedereen').

Respect tonen en beleefd zijn tegenover klanten zijn belangrijke gedragsaspecten van de beroepshouding. Er zijn natuurlijk nog veel meer waarden en gedragsregels die belangrijk zijn in de beroepsuitoefening, zoals betrokkenheid en betrouwbaarheid. Je komt je afspraken na, de ander moet op je kunnen bouwen. Een goede beroepshouding verhoogt je kansen op een succesvolle loopbaan.

- 2 Hieronder staan drie voorbeelden van beroepen. Schrijf voor elk beroep twee voorbeelden op van gedrag dat kenmerkend is voor de beroepshouding in dat beroep.

Beroep	Kenmerkend gedrag in beroepshouding
Verkeersagent	.....
	.....
Verzorgende (thuiszorg)	.....
	.....
Verkoper	.....
	.....

Het komt voor dat je in je loopbaan wil switchen van één beroep naar het andere. Er wordt dan een ander soort gedrag van je verwacht dan je gewend was.

- 3 Een receptioniste besluit brandweervrouw te worden.
Een wijkagent besluit predikant te worden.

Beschrijf in elk van bovenstaande gevallen een gedrag dat wél in het ene verwacht wordt, maar niet in het andere. En omgekeerd.

Receptioniste	Brandweervrouw
.....	.....
Wijkagent	Predikant
.....	.....

- 4 Bedenk drie voorbeelden van gedrag die je in de beroepshouding van veel beroepen ongetwijfeld zult tegenkomen. Neem als voorbeeld je eigen (toekomstige) beroep.

- 1 .....
- 2 .....
- 3 .....

3 Jeugd van tegenwoordig

Iedere generatie krijgt de jeugd die zij verdient. Dat is een Nederlandse spreuk.

Als jongvolwassene ben je een product van je eigen ontwikkeling, maar ook van je opvoeding. Ouders en grootouders spelen een bepalende rol in hoe jij je ontwikkelt.

Daarom is de jeugd van tegenwoordig zo verpest:

*Sneeuwwitje slaapt met 7 jongens
 Tarzan loop half naakt
 Pinokkio liegt altijd
 Aladdin is de koning der dieven
 Batman rijdt 320 km per uur
 Doornroosje ligt de hele tijd in bed
 Roodkapje luistert niet naar haar moeder
 Assepoester komt pas om middernacht thuis
 En Hans en Grietje eten van andermans huizen*

Ouders en grootouders zullen je tot voorbeeld willen zijn, maar dat voorbeeld is vaak moeilijk te volgen. Reden: de wereld om je heen. Die is veranderd en blijft dat ook in snel tempo doen.

Generaties

Een generatie is een groep mensen die tot dezelfde leeftijdsgroep behoort. Deze groep heeft te maken (gehad) met dezelfde uitdagingen in hun levensloop. Een generatie duurt 15 jaar. Jij bent van de generatie Einstein. Je ouders zijn van de generatie X, je grootouders zijn vermoedelijk Babyboomers.

Het behoren tot een bepaalde generatie betekent nogal wat. Generaties verschillen en dat geeft vaak aanleiding tot misverstanden en conflicten.

Babyboomers en protestgeneratie: geboren tussen 1940 en 1955.

In hun leefwereld stond het protest centraal. Ze zijn opgegroeid in na-oorlogse wederopbouw waarin er in alles een tekort was. Ze waren vol van idealen voor een betere wereld. Van 'merken' was nog geen sprake. Ze zochten naar een andere (betere) toekomst, waren op zoek naar 'zichzelf' (persoonlijkheid). Ze zijn opgegroeid met tv en cassetterecorder, hadden als vervoermiddel de bromfiets.

Generatie X en/of pragmatische generatie: geboren tussen 1955 en 1985.

In hun leefwereld werd alles als negatief gezien. Ze zijn opgegroeid in een tijd van economische crisis en weinig hoop op een betere toekomst. Generatie X wordt ook wel een verloren generatie genoemd. Deze generatie heeft geleerd, door de omstandigheden, zich aan te passen aan de mogelijkheden. Ze zijn meer gericht op persoonlijke ontwikkeling en kwaliteit en minder op grote idealen zoals hun ouders. Ze zijn opgegroeid met kleuren-tv, videorecorder en magnetron.

Generatie Y en/of generatie Einstein: geboren tussen 1985 en 2000.

Generatie Y wil graag concrete resultaten en produceert interactieve kennis. Deze generatie is zelfverzekerd en creatief. Bij de nieuwste lichting generatie Einstein, jouw leefwereld, overheerst een positieve instelling. Je hebt aandacht voor groei, opbouw en welvaart. Je bent teruggekeerd naar traditionele waarden en idealen. Je hebt veel aandacht voor merken. Je hebt een serieuze instelling, goede toekomstperspectieven. Je bent opgegroeid met mobiele telefonie, computer met internet en mp3-speler. De generatie Einstein communiceert 24/7 (= altijd) binnen netwerken en social media. Iedereen is altijd 'dichtbij'.

1

Leg de informatie over generaties voor aan je ouders en grootouders of mensen uit die generatie. Op www.loopbaanenburgerschap.nl tref je nadere informatie en instructies aan, onder de titel **Generatieverschillen**.

Generatie Babyboomer

Herkent hij/zij zich in grote lijnen in de omschrijving die van hem/haar gegeven wordt?

.....

Waarin wijkt hij/zij af van de gegeven beschrijving?

.....

.....